

*Сєдак О.І.,
кандидат архітектури,
професор кафедри містобудування
Київського національного університету
будівництва і архітектури*

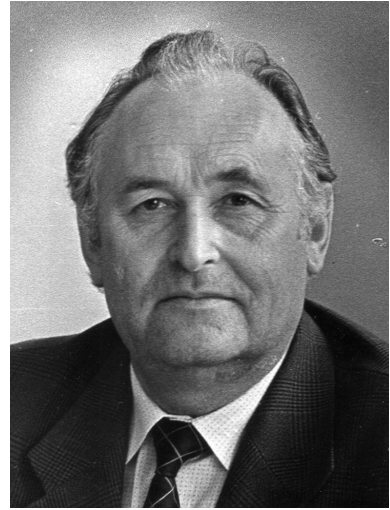
СЛОВО ПРО ЗОДЧОГО «ЖИТИ Й ПРАЦЮВАТИ В ІМ'Я ЛЮДИНИ»

Цей епіграф взятий з назви останньої статті-інтерв'ю Ігоря Микитовича Сєдака журналу «Особняк» у 2008 році. Читаючи рядки й думки, що залишила нам ця самотня особистість, розумієш значущість його творчої і людської постаті. Хоча писати про нього – не тільки про дорогу, а й найближчу людину, – свого батька, більш як складно. Адже оцінити й зрозуміти особистість можна лише на відстані, на часовому віддаленні. Вже понад шести років минуло як він пішов з життя... Час невблаганно минає, бо є швидкоплинним. За життєвою суєтою, як правило, не залишається часу на неспішну бесіду, усе відкладається «на потім». А коли людини вже немає, спитати його про щось, або просто поговорити з нею можливості немає. Думаєш, що знаєш про батька все, але яку за номером школу він закінчив, про що мріяв у дитинстві чи юності, що турбувало його в професійній роботі так і залишається для тебе таємницею. Саме тому ми, так багато знаючи про свого сучасника, тільки зараз починаємо пізнавати його: зодчого, вченого, педагога, громадського діяча – завдяки спогадам колег і друзів, вдячності багаточисленних учнів, пам'яті його товаришів...

Ймовірно, для найбільш повного розкриття певної особистості істотно залучається до довідників, статей про неї, її книг та публікацій, здатних доповнити відомості, що бракують. У російськомовній вільній енциклопедії «Вікіпедія» про І.М.Сєдака наводяться короткі відомості: «Країна – СРСР, дата народження – 3 жовтня 1923, місце народження – Полтава, дата смерті – 12 січня 2009 (85 років), нагороди – ордена Трудового Червоного Прапора, Богдана Хмельницького, Вітчизняної війни I ступеня, Червоної Зірки». Й далі: «...архітектор, дослідник, педагог. Почесний член (академік) Академії мистецтв України (2004). Заслужений архітектор України (1977). Лауреат Державної премії СРСР у галузі архітектури – за ландшафтну архітектуру центра Донецька (1978)» [1].

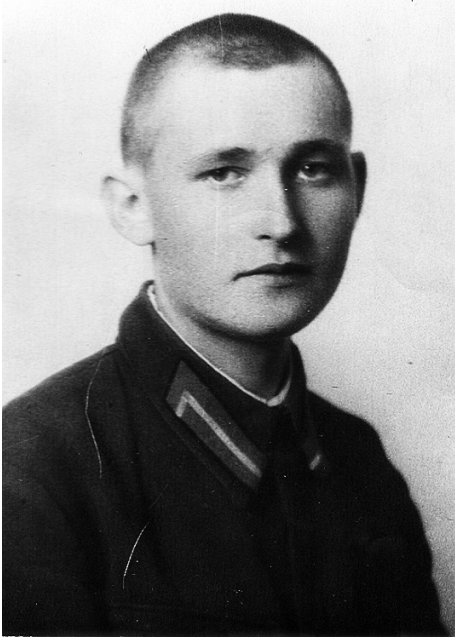
Українська «Вікіпедія» доповнює інформацію: «Сєдак Ігор Микитович (3 жовтня 1923, Полтава – 12 січня 2009, Київ) – український архі-

тектор, член Національної спілки архітекторів України, ...нагороджений Почесною грамотою ВР УРСР, срібною медаллю Всесоюзної ВДНГ СРСР. Брав участь у нацистсько-радянській війні. У 1951 р. закінчив Київський інженерно-будівельний інститут, архітектор. З 1951 по 1969 рік працював у проектних й науково-дослідних інститутах. Протягом 1969–1976 років обіймав посаду директора Українського державного інституту проектування міст «Діпромiсто». Виконав більше 100 проектних та конкурсних робіт – генеральних планів Донецька, Макіївки, Сум, Великої Ялти. Запроектував та керував забудовою житлових та громадських споруд в Артемівську, Дніпрорудному, Києві, Коростишеві, Кременчузі, Червонограді. Розробив проекти парків в Алушті, Одесі, Симферополі, приміській зоні Києві, на Закарпатті. Протягом 1965–1990 років обирався членом президії, першим заступником голови та головою правління Спілки архітекторів УРСР. Протягом 15 років, з 1975 по 1990 рік, був секретарем Спілки архітекторів СРСР. З 1979 р. працював викладачем на кафедрі містобудування Київського національного університету будівництва і архітектури, доцент. Є автором понад 150 наукових публікацій з архітектурних питань, серед них – монографія «Архітектура України». За його участю розроблено та встановлено понад тридцять пам'ятників зокрема загиблим в нацистсько-радянській війні односельцям, погруддя Б.Є.Патона в Києві. Представляв УРСР на багатьох з'їздах Спілки архітекторів СРСР. Був делегатом п'яти конгресів та асамблей Міжнародної спілки архітекторів (UIA) – у Болгарії, Великій Британії, Єгипті, Іспанії, Мексиці. Протягом багатьох років входив до складу: Комітету з Державної премії України ім. Т.Г. Шевченка та головою його архітектурної секції, президії республіканського правління Українського товариства охорони пам'яток історії та культури, був членом комісії Української РСР із справ ЮНЕСКО, віце-президентом архітектурної секції Українського товариства дружби та культурного зв'язку з зарубіжними країнами. Працював головним редактором науково-технічного збірника «В допомогу проектувальнику-містобудівнику» [2].

Ігор Микитович Сєдак
(1923–2009)

Усього декілька сухих рядків біографічної інформації, що вмістили ціле життя і яскраву долю сильної людини і яскравої особистості – на-

І.М.Сєдак-курсант (1941)

сичену подіями, творчістю й чесним служінням своїй Вітчизні, як в воєнне лихоліття, так і в роки мирних буднів. Життя Ігоря Микитовича можна розділити на декілька важливих етапів-віх: війна, фахове навчання, проектна робота, громадська й освітянська діяльність.

Народився І.М.Сєдак 3 жовтня 1923 року у м. Полтаві в родині службовця. Його батько Микита Андрійович закінчив до революції Миргородське училище декоративно-ужиткового мистецтва, був художником-керамістом, досконало володів технікою акварельного живопису, став для сина першим наставником в опануванні ним на майбутнє художньої майстерності. Але

на долю Ігоря Микитовича, як і на долю усього його покоління випало головне життєве випробування – війна. Мирне життя закінчилось 22 червня: випускний бал у 28-ій полтавській школі співпав з початком Великої Вітчизняної. Продовжувати вчитись чи працювати випускнику припадає не на виробництві, а на фронтах війни, бо його трудова біографія бере свій початок в буремному 41-му. На третій її день 17-річним він був призваний до лав Червоної Армії, в якій служив до 1946 року включно. Тому питання про вибір майбутньої професії було відкладено на кілька років до кінця війни, – аж до остаточної демобілізації. Перші відступи до Харкова, втрата друзів, прискорені курси кулеметних командирів. Знов бої й тверда віра в Перемогу, що буде не за горами, а за нею – така бажана мрія навчатись архітектурі й творити. Був курсантом Чугуївської школи стрільців-бомбардирів та Сумського артилерійського училища; у 1942 – закінчив прискорений випуск Куйбишевського вищого військового повітряно-десантного училища. Учасник бойових дій Великої Вітчизняної війни 1941–1945 років на Північно-Західному та Першому Українському фронтах у складі І-ї маневрової повітряно-десантної бригади та 23-го гвардійського полку 9-ї гвардійської Полтавської Червонопрапорної орденів Суворова й Кутузова повітряно-десантної дивізії 5-ї ударної армії. З перших днів війни учорашній учень, а згодом – лейтенант, взводний, заступник командира артилерійської винищувальної батареї славетних

«сорокоп'яток» опинився в самому пеклі жорстоких боїв, пізнав гіркоту перших поразок у протистоянні з німецько-фашистським ворогом, загибель бойових товаришів, радість переможного наступу. Воював чесно, був тричі поранений, повернувся з війни інвалідом другої групи. Ті, хто народився в 1922–1925 роках і брали участь у бойових діях, отримали в народі негласне визначення «покоління лейтенантів», маючи на увазі їх короткий фронтний вік. В кінострічці Л.Бикова «Ати-бати, йшли солдати» наводиться жахлива статистика: з них у переможному 1945-му залишилось живими усього 3%! Згадуються щорічні зустрічі ветеранів-десантників у Парку Перемоги, біля пам'ятника Батьківщині-Матері на схилах Дніпра, на які батько брав мене. З кожним роком кількість учасників зменшувалась, вік і хвороби вносили свої корективи. Адже війна – не тільки невігояна душевна рана, а й біль старих поранень. У 2008-му на ці збори прийшло лише декілька стареньких за віком і таких молодих за духом воїнів-переможців. Незвичним лише було те, що жодний з них останні роки не наважувався одягати на це велике свято свої виборені в боях і праці заслужені нагороди...

Після тяжкого поранення (1943 рік)

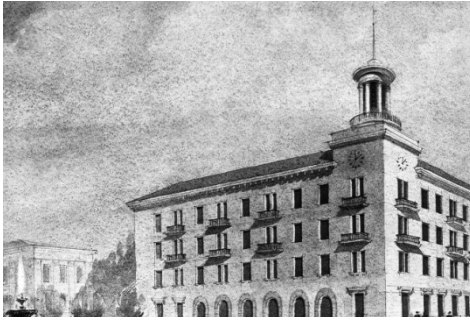
Після звільнених від фашистів територій залишились зруйнованими міста і села, тисячі людей лишилися домівок, рідна земля чекала відродження... Для

І.М.Седака після демобілізації з діючої армії й повернення додому – бачення руйнувань, нанесених війною, вибір професії визначився сам собою: необхідно було відновлювати міста, люди після війни мали потребу в житлі, нормальних умовах для життя, праці і

Під час навчання в КІБІ

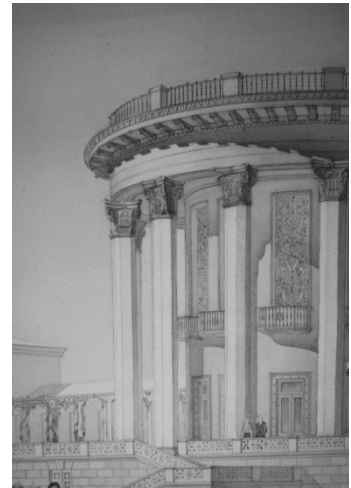
**Проект забудови м. Червоний ПДП центральної частини м.Лаптево
Луч Ворошиловградської обл. Тульської обл. (1953–1954, автор)
(1959, автор)**

відпочинку. Було потрібно переселити тисячі і тисячі городян з напів-підвалів і бараків у благоустроєні помешкання. Саме тому обрати таку мирну і необхідну на той час професію зодчого стало не тільки мрією, а й метою, – щоб бути корисним людям, щоб відновити красу рідної землі.

До війни він непогано володів пензлем і олівцем: позначилися батьківські «штудії». І любов до малунку й живопису довелося підкорити завданню відновлення і будівництва – архітектурі. Учорашний фронтовик-артилерист змінив зброю на креслярські прилади, навчаючись з 1946–1951 рік на факультеті архітектури Київського інженерно-будівельного інституту (сучасному Київському національному університеті

За роботою (1950-ті роки)

**Проект санаторію
(1950-ті роки)**

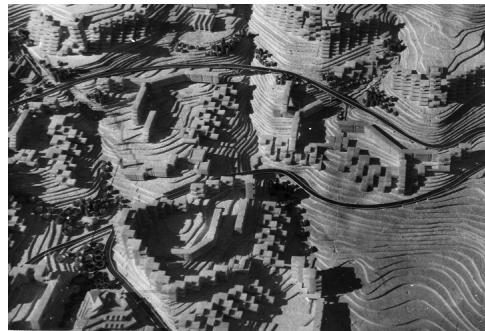
будівництва і архітектури), який закінчив, захистивши диплом за спеціальністю «архітектура».

А далі – відродження шахтарського краю. Творчу діяльність почав в 1952 році в Державному інституті проектування підприємств вугільної промисловості «Діпрошахт» (пізніша назва «УкрНДІпроект»). Пройшов шлях від рядового архітектора, керівника архітектурної групи до начальника архітектурно-проектних майстерень. Розробляв нові типи житлової малоповерхової забудови для пришахтних поселень, їх планування та благоустрій, брав участь в конкурсах на вирішення складних питань відродження та розвитку повоєнних міст та поселень. Є автором серії типових житлових будинків для Донбасу, відзначених 2 премією у Всесоюзному відкритому конкурсі (1953), проект яких прийнятий до реалізації й здійснений будівництвом у багатьох містах регіону; генпланів м. Свердловська Луганської обл. та селища Комсомольських шахт Донецької обл. (1953), проектів забудови м. Червонограда Львівської обл. (1962–1964), інших.

У 1964 році очолив архітектурно-планувальну майстерню ін-ту «КиївНДІПІ містобудування» Державного комітету з цивільного будівництва і архітектури при Держбуді СРСР. У цей час ним у складі авторського колективу виконана низка робіт, серед яких: генплан курортного району Велика Ялта (1966–1968), генплан м. Ромни та м. Середина-Буда Сумської обл. (1968–1969); проекти забудови вул. К.Маркса в м. Суми (1968), центральної частини м. Дніпрорудного Запорізької обл. (1964–1965), генплан території республіканського піонерського табору «Молода Гвардія» ЦК ЛКСМ України в м. Одесі (1967–1968), експериментальні проекти детального планування курортів «Гурзуф», «Голуба Затока» Кримської обл. (1968), «Верховина» Івано-Франківської обл. (1968); реконструкції та розширення будинку відпочинку «Червоні Зорі» в м. Одесі

ПДП курорту «Голуба Затока» в Криму (1967, автор)

Генплан Великої Ялти. Червонокам'янка

(1966–1967); проекти парків: приморського «Учкуївка» у Севастополі та міського в Симферополі Кримської обл. (1966–1968), проекти комплексного озеленення територій санаторіїв «Свобода», «Труд» та «Перше Травня» в приміській зоні м. Києва (1964–1965), інші. Проектні рішення, виконані за участю І.М.Седака та його колег неодноразово відзначалися дипломами й грамотами Спілки архітекторів та Держбуду УРСР.

У 1969 році І.М.Седак був призначений директором провідного в СРСР закладу архітектурно-планувального профілю – Українського державного інституту проектування міст «Діпромiсто» Держбуду УРСР, який очолював протягом 8 років до 1976 року, змінивши на цій посаді минулого директора В.М.Успенського. У ці роки Діпромiсто був не лише одним з найбільших проектних інститутів у СРСР з 16 своїми філіями в обласних та регіональних центрах по усій Україні та 3,5 тисячами інженерно-технічних працівників, але й досить громіздкою структурою. Для узгодження чи затвердження проектної документації, проектувальникам з філій необхідно було кожного разу звертатись до головного інституту в Києві, хоча на місцях «у регіонах» було достатньо професійних сил для їх вирішення. Сьогодні складно здивувати питанням «децентралізації», а в 70-ті роки процеси укрупнення були більш актуальні. Саме в роки керівництва інститутом І.М.Седака й за його поданням більшість регіональних центрів отримали свої проектні інститути, що мали працювати автономно від столиці: Львів, Дніпропетровськ, Рівне тощо. Безумовно, головний столичний інститут допомагав й в подальшому своїм минулим філіям, але децентралізація спростила ієрархію й процес проектування, зменшила адміністративний диктат, безумовно сприяла формуванню регіональних шкіл з своїм неповторним стилем й традиціями, нарощенню досвіду й творчого потенціалу «на місцях». Цей процес продовжувався в Діпромiсті й після І.М.Седака: так ПрАТ «Одесцивілпроект» став інститутом, виділеним в 1991 р. з системи Діпромiста.

У цей час інститут «Діпромiсто» розробляє проекти архітектурно-будівельного напрямку: Виставки досягнень народного господарства України у Києві (Національного комплексу «Експоцентр України»), Льодового стадіону, Меморіального комплексу Національного Музею Великої Вітчизняної війни в Києві. Продовжується розробка генеральних планів та проектів детального планування міст, за якими поселення отримують стратегічні програми свого подальшого розвитку й забудови. За запрошенням зарубіжних колег І.М.Седак у складі авторського колективу разом з І.В. Мезенцевим та інш. розробляє концептуальні конкурсні роботи: генплан району «Гоцлав» у м. Варшаві, Польща (заохочувальна премія у Міжнародному відкритому конкурсі 1973 р.), ПДП центру

**Генплан району «Гоцлав»
у м. Варшаві, Польща**

ПДП центра м. Єреван, Вірменія

м. Єреван, Вірменія (Всесоюзний закритий конкурс, 1974 р.) тощо. У співавторстві з архіт. Є.Й. Лишанським, Р. Борисовим, Є. Грінбергом вирішується генплан Донецько-Макіївської агломерації (1969–1973).

Але виконання адміністративно-управлінської справи ніколи не відволікали Ігоря Микитовича від творчості. За період роботи ним було виконано понад 100 проектних робіт – при безпосередній авторській участі розроблені генеральні плани низки міст і селищ України, запроєктовані й побудовані житлові та громадські споруди в Києві, Дніпрорудному, Нововолинську, Червонограді, Артемівську, Кременчузі, Коростишеві, Свердловську та інших містах, розроблені проекти парків та санаторних комплексів в Ялті, Алушті, Сімферополі, Одесі, Закарпатті, у приміській зоні столиці. У співдружності з скульпторами розроблено та реалізовано будівництво понад 30 пам'ятників загиблим у роки ВВВ 1941–1945 рр. односельцям, бюст Двічі Герою Соціалістичної праці, Президенту НАНУ академіку Б.Є. Патону у Києві. Ним було підготовлено понад 160 наукових, науково-методичних й навчальних робіт та публікацій з актуальних проблем містобудування і архітектури, колективної монографії «Архітектура Радянської України» (1987 р.), багатьох брошур. Усі роки, які мені пощастило жити поруч з батьком, він завжди трудився: проектував чи писав, не цураючись чорнової, рутинної, технічної роботи.

Спілка архітекторів. Велику роль в становленні І.М. Сєдака як кожного молодого зодчого того часу зіграла Спілка архітекторів України, на той час не лише професійний клуб, а громадське творче об'єднання, що було створене радянською владою з метою централізації й регулювання творчої діяльності зодчих у рамках єдиного планового архітектурно-будівельного комплексу під егідою Держбуду. З днів свого заснування й до 1991 року включно творчі спілки (художників, музикантів, композиторів, дизайнерів тощо й архітекторів зокрема) були тим середовищем, де

У складі української делегації на VII з'їзді архітекторів СРСР у Москві

визначались мета, завдання, напрямки роботи митців з узгодженням їх діяльності з програмами державного розвитку.

У члени Спілки архітекторів І.М. Седак був прийнятий у 1956 році, виконуючи з перших днів членства важливі завдання в цій професійній громадській організації. Обирався членом президії, першим заступником голови Спілки архітекторів (1965–1975). На роботі в Спілці архітекторів України Ігор Микитович перебував у 1975–1990 роках, коли на черговому з'їзді він був обраний головою його республіканського правління. Обирався пізніше на цю посаду він ще двічі, очолюючи Спілку архітекторів України понад 15 років. За роки його роботи в Спілці значно активізувалася робота цієї творчої організації: до сьогодення архітектори старшого та середнього покоління згадують творчі концерти та авторські зустрічі з колегами з інших республік й з-за кордону, виїзні виставки, перегляди кінофільмів, студійні заняття «штудії» з образотворчого мистецтва для дорослих та дітей. Постійно діяли творчі секції і комісії, які охоплювали всі сфери архітектурної діяльності, архітектурної науки та освіти. Члени фахових відділень Спілки – його творчих секцій – збирались майже щотижнево та активно працювали. На їх обговорення виносились важливі й значущі архітектурні твори (що безумовно сприяло їх удосконаленню

після доброзичливих колегіальних доповнень і пропозицій). Відповідні секції були й в обласних відділеннях, вирішуючи відповідні завдання.

На високий державний рівень була піднята професія зодчого, бо жодний знаковий проект не затверджувався директивними органами без його громадського обговорення в республіканській Спілці архітекторів чи її обласному відділенні. Повертаючись із зарубіжних відряджень чи поїздок по СРСР, українські зодчі поспішали поділитись своїми враженнями з колегами, проводячи покази слайдів та авторських фільмів з бачених інноваційних творчих та інженерних рішень. Таким чином йшов творчий обмін думками на енергетичному рівні. Неабиякий вплив мала Спілка архітекторів при оцінці стану сучасної архітектури і будівництва, архітектурної освіти, формуванні законодавчих та нормативних документів архітектурної діяльності в Українській РСР, які розглядались на з'їздах та пленумах Спілки архітекторів й зразу ж впроваджувались в життя.

Кардинальні зміни в творчій спілці наступили з віяннями так званої «перебудови». Загальнодержавна ейфорія від неї позначилась і в творчій сфері: ще до проголошення незалежності України в серпні 1990 р. за ініціативою групи членів Спілки та при підтримці більшості обласних організацій був скликаний IX з'їзд, який проходив тяжко і некоректно. За його рішенням Спілка архітекторів України вийшла зі складу Спілки архітекторів СРСР і оголосила себе самостійною творчою організацією, а попередня її діяльність визначена «застійною». Пізніше попередній період роботи буде згадуватись як «ренесансний», коли «Спілка зазнала розквіту у клубній та неформальній діяльності. Була створена система матеріальної допомоги членам Спілки» [4], які потребували підтримки, коли Спілка проводила велику роботу по оздоровленню своїх членів, організації їхнього відпочинку, туристичних поїздок. А тоді...

Україну Ігор Микитович представляв на багатьох з'їздах зодчих країни як делегат і член правління Спілки архітекторів СРСР, на VI–VIII з'їздах обирався секретарем правління Спілки архітекторів СРСР, а в Україні – членом президії, першим заступником голови і головою правління Спілки архітекторів України (1965–1990). Був делегатом XI–XVI конгресів та асамблей Міжнародної Спілки Архітекторів (UIA) в Болгарії, Іспанії, Мексиці, Єгипті, Великій Британії, де від української національної секції виступав з доповідями з актуальних проблем сучасної архітектури й містобудування.

Багато років був членом Комітету з Державної премії ім. Т.Г. Шевченка та головою його архітектурної секції, членом технічної ради Державного комітету з будівництва та архітектури України, художньої ради

Міністерства культури України, президії республіканського правління Українського товариства охорони пам'яток історії та культури, віце-президентом архітектурної секції Українського товариства дружби та культурних зв'язків із зарубіжними країнами, членом комісії Української РСР із справ ЮНЕСКО, на громадських засадах був головним редактором науково-технічного збірника «В допомогу проєктувальнику-градостроителю», на який підписувалися в десятках країн світу, й за роботу в якому був нагороджений срібною медаллю Всесоюзної виставки досягнень народного господарства СРСР. Як ветеран ВВВ та член всесоюзної комісії з військово-шефської роботи Спілки архітекторів СРСР брав участь в культурному шефстві над частинами Збройних Сил, за що чотири рази був нагороджений Почесним знаком «За культурне шефство над Збройними Силами» (1969, 1970, 1973, 1976).

Освітня діяльність. Отриманий в роботі великий архітектурно-проектний досвід роботи І.М. Седак з радістю передавав студентам: займався викладацькою діяльністю. В 1976–1978 рр. – як доцент кафедри архітектурного проєктування Київського державного художнього інституту, а в 1978 році був обраний за конкурсом на цю посаду по кафе-

З випускниками кафедри містобудування професорами факультету архітектури КНУБА

дрі містобудування Київського національного університету будівництва і архітектури, де до 2009 року включно читав курси лекцій з містобудування, ландшафтної архітектури, благоустрою міських територій, викладав архітектурне й ландшафтне проектування, керував курсовими і дипломними роботами вітчизняних та зарубіжних студентів. Як знаний фахівець з містобудування й архітектури був запрошений на викладання до вищого навчального закладу «Інститут реклами», де у 2003–2007 роках за сумісництвом обіймав посаду професора кафедри дизайну ландшафту й кафедри дизайну інтер'єру та міського середовища, читав лекції з теорії містобудування, з методики й практики ландшафтного проектування, з благоустрою та озеленення міських територій, вів випускове дипломне проектування.

Багато років своєї професійної зрілості І.М. Седак віддав містобудуванню – вищій формі діяльності сучасного зодчества. Маючи широку ерудицію, володіючи багатим арсеналом методичних прийомів і засобів, що сьогодні використовуються в навчальному процесі, він кваліфіковано керував дипломним і курсовим проектуванням, вміло поєднуючи у викладацькій роботі педагогічні навички і високий професіоналізм.

Протягом багатьох років І.М. Седак був головою ДЕК із спеціальності «Архітектура» в Полтавському, Дніпропетровському, Одеському й Київському інженерно-будівельних інститутах, Львівській Політехніці та Київському державному художньому інституті і кваліфіковано керував їх роботою, брав участь в щорічних оглядах-конкурсах архітектурних шкіл СРСР та України, здійснюючи професійну оцінку представлених на них робіт, постійно виступав на засіданнях Секретаріатів правління Спілки архітекторів СРСР з питань підготовки архітекторів у вищих навчальних закладах держави й мірах щодо поліпшення підготовки фахівців цього профілю. Враховуючи досвід Сedaка І.М. в плануванні та забудові міст, проектуванні житлових та громадських будівель, він постійно призначався до складу ДЕК з фаху «містобудування» в Київському національному університеті будівництва та архітектури, а як висококваліфікований фахівець неодноразово делегувався за кордон для читання лекцій з тематики сучасної архітектури України.

Понад двадцяти років було віддано науково-педагогічній діяльності, за період якої його лекції прослухали понад трьох тисяч молодих архітекторів, що працюють на теренах рідної України та за її кордонами. Він підготував понад 100 випускників – спеціалістів і бакалаврів з містобудування, архітектури та дизайну. Згадуються постійні консультації зі студентами: кімната наповнена кальками дипломних креслень й батько в оточенні своїх учнів – у пошуках з ними рішення. Повторювалось це

І.М.Сєдак при консультуванні студентів та при обговоренні проектів на одному з всесоюзних оглядів-конкурсів дипломних проектів архітектурного фаху

щорічно, коли «не за горами» був захист випускних робіт, й наш дім перетворювався в філію проектної майстерні. Тому істотні були нескінченні телефонні дзвінки, листівки та телеграми на свята від колишніх випускників з різних міст, де вони працюють, і з-за кордону, вдячних йому за знання, доброзичливість, веселе слово під час навчання. Останню поточну лекцію в КНУБА студентам-архітекторам І.М.Сєдак дав наприкінці жовтня місяця, вже після свого 85-річчя. Студенти провели свого улюбленого викладача оплесками стоячи. Й чи не в цьому є найвища нагорода для учителя й ученого?

За багаторічну творчу діяльність Указом Президії Верховної Ради Української РСР І.М.Сєдаку було присуджене почесне звання Заслуженого архітектора УРСР (1976); за ландшафтну архітектуру центру м. Донецька – звання лауреата Державної премії СРСР у галузі архітектури (1978). Науково-творча діяльність Ігоря Микитовича була означена його обранням у 2000 р. Почесним членом Української академії архітектури, 2004 р. – Почесним дійсним членом Академії мистецтв України та дійсним членом Академії будівництва України. За бойові та трудові заслуги був нагороджений орденами: «Богдана Хмельницького», «Вітчизняної війни» I ступеня, «Червоної Зірки», «Трудового Червоного Прапора», «За Перемогу», понад 40 іншими урядовими та зарубіжними медалями. Творчість зодчого відзначена Почесною Грамотою Президії Верховної Ради Української РСР, багатьма фаховими дипломами та грамотами.

У своєму останньому інтерв'ю він залишив своє доброзичливе побажання нам: «Необхідно, у першу чергу, побажати моїм колегам – і

досвідченим практикуючим, і молодим починаючим, і майбутнім зодчим великих творчих успіхів, обов'язкового здійснення їхніх проєктів. Побажати, щоб архітектори, незважаючи на посаду, яку вони займають, не забували про свою відповідальність перед людьми, про те, що вони служать великим цілям, що покликані у наш світ для творення краси, створення сучасникам і прийдешнім поколінням середовища для життя, роботи і відпочинку, здатного зробити людей краще, добріше, гарніше. Вважається, що прекрасна архітектура має здатність формувати поетів, художників і музикантів, погана ж... узагалі не повинна з'являтися в наших містах. Тому хотілося б побажати, щоб мої колеги завжди відважно відстоювали свою професійну позицію і не попадали в залежність від замовника, будівельника чи яких-небудь інших «об'єктивних» причин. Я думаю, що це дуже важливо, тому що ми по деяких прикладах бачимо, що навіть сьогодні, коли є набагато більше можливостей для творчості, дуже часто виходять такі «ляпи», за які нас правильно лають і критикують. Правда, тепер і самі жителі більш ретельно, більш вимогливо відносяться до наших добутків, і відносно збереження пам'ятників архітектури, забудови історичних районів. Але найголовніше – дотримання норм відносно того, щоб Київ як і раніше був одним з найкрасивіших і зелених міст світу, містом, яке не втратило завдяки нашій професійній діяльності свого унікального історичного обличчя. Красу архітекторам необхідно не тільки створювати, але й відстоювати, тому що у формуванні майбутнього саме вони «грають першу скрипку» [5].

Ігор Микитович був людиною виняткової інтелігентності і щедрості, завжди чесний до себе і до людей, ніколи він не робив того, що не відповідало б його переконанням. Останні записи з його рукописів, що очікують редагування й видання: «Я щасливий, що працюю з чудовими людьми, що маю можливість спілкування з ними, щасливий, що маю можливість творити...». І.М. Седак пройшов складний, але яскравий життєвий шлях. За 85 років свого життя – 68 з них було віддано праці – військовій та цивільній, праці на благо рідної Держави, в ім'я її розвитку та процвітання. Усе життя й творчість І.М. Седака були пов'язані з Україною та її столицею – Києвом. Після завершення активної й надзвичайно напруженої творчої праці батько мріяв вийти на пенсію, присвятити себе дітям і онукам, зустріти з дуже малою рештою ще живих фронтівих друзів-десантників 65-ту річницю Великої Перемоги, але не судилося... Він не дожив до світлого свята лише один рік... Помер І.М. Седак 12 січня 2009 року і був похований з військовими почестями на Лісовому кладовищі столиці.

Список літератури

1. Википедія / Седак Игорь Никитович. – https://ru.wikipedia.org/wiki/Седак,_Игорь_Никитович.
2. Вікіпедія /Седак Ігор Микитович. – https://uk.wikipedia.org/wiki/Седак_Игор_Микитович.
3. *Седак И.* Гипроград – гармония зрелости и молодости // Досвід та перспективи розвитку міст України: Зб. наук. праць, присвячений 70-річчю ін-ту «Діпромісто». – К.: Укрархбудінформ, 2000, С. 135–138.
4. *Єрофалов Б.* Спільці архітекторів України 75 років. – www/nsau.org/Стаття/266/Борис-ЄРОФАЛОВ.-Спільці-архітекторів-України-75-років.
5. *Седак И.Н.* Жить и работать во имя человека: Интервью журналу. // Особняк. – 2007. – № 2 (45). – С. 8–11.